

V Bruselu dne 5.3.2024
COM(2024) 102 final

**ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉ
CENTRÁLNÍ BANCE A EVROPSKÉ RADĚ PRO SYSTÉMOVÁ RIZIKA**

**Společná zpráva o vývoji na trhu EU pro poskytování služeb povinného auditu
subjektům veřejného zájmu v letech 2019 až 2021**

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉ CENTRÁLNÍ BANCE A EVROPSKÉ RADĚ PRO SYSTÉMOVÁ RIZIKA

Společná zpráva o vývoji na trhu EU pro poskytování služeb povinného auditu subjektům veřejného zájmu v letech 2019 až 2021

1. ÚVOD

Tato společná zpráva hodnotí vývoj na trhu EU v oblasti provádění povinných auditů subjektů veřejného zájmu v letech 2019 až 2021. Zaměřuje se na tyto oblasti:

- koncentrace trhu,
- rizika vyplývající z nedostatků v kvalitě auditů, a
- činnost výborů pro audit.

Jedná se o třetí zprávu vypracovanou podle článku 27 nařízení (EU) č. 537/2014⁽¹⁾ (dále jen „nařízení“). První zpráva o sledování trhu⁽²⁾ se týkala vývoje v letech 2014–2015 a druhá zpráva⁽³⁾ se zabývala vývojem v letech 2016–2018.

Tuto zprávu vypracoval Výbor evropských orgánů dohledu nad auditem (CEAOB). Pokud není uvedeno jinak, jsou hlavním zdrojem údajů zprávy od vnitrostátních orgánů odpovědných za dohled nad auditem (vnitrostátních příslušných orgánů). Údaje se většinou týkají let 2020 a 2021 a byly shromážděny v roce 2022.

Poprvé jsou ve zprávě zahrnuty údaje získané z Norska. Používají se v odstavci 2.1 o „přehledu trhu“ a v odstavci 2.2 o „koncentraci trhu“. Pro Spojené království nebyly shromážděny žádné údaje. Pokud jsou v této zprávě obsaženy srovnávací údaje za rok 2018 a není-li uvedeno jinak, jsou údaje Spojeného království zahrnuty do údajů za rok 2018.

2. VÝVOJ NA TRHU EU PRO POVINNÉ AUDITY SUBJEKTŮ VEŘEJNÉHO ZÁJMU

2.1. Přehled trhu

V roce 2021 bylo v EU a Norsku registrováno 200 484 statutárních auditorů a 22 427 auditorských společností. V tabulce 1 jsou uvedeny údaje pro rok 2021 i 2018 (bez Spojeného království). Počet auditorů (poskytující služby auditovaným klientům z řad subjektů veřejného zájmu i jiných subjektů než subjektů veřejného zájmu) se od roku 2018 snížil o 6 % a počet registrovaných auditorských společností klesl o 11 %. Auditorské společnosti provádějící audit subjektů veřejného zájmu představují téměř 4 % všech registrovaných auditorských společností, což odpovídá podílu v roce 2018.

⁽¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 537/2014 ze dne 16. dubna 2014 o specifických požadavcích na povinný audit subjektů veřejného zájmu a o zrušení rozhodnutí Komise 2005/909/ES (Úř. věst. L 158, 27.5.2014, s. 77).

⁽²⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52017DC0464>.

⁽³⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52021DC0029>.

Počet statutárních auditorů, kteří jsou zaměstnaní u auditorských společností nebo jsou s nimi spojeni (jako partneři či jiným způsobem) se zvýšil o 7 %.

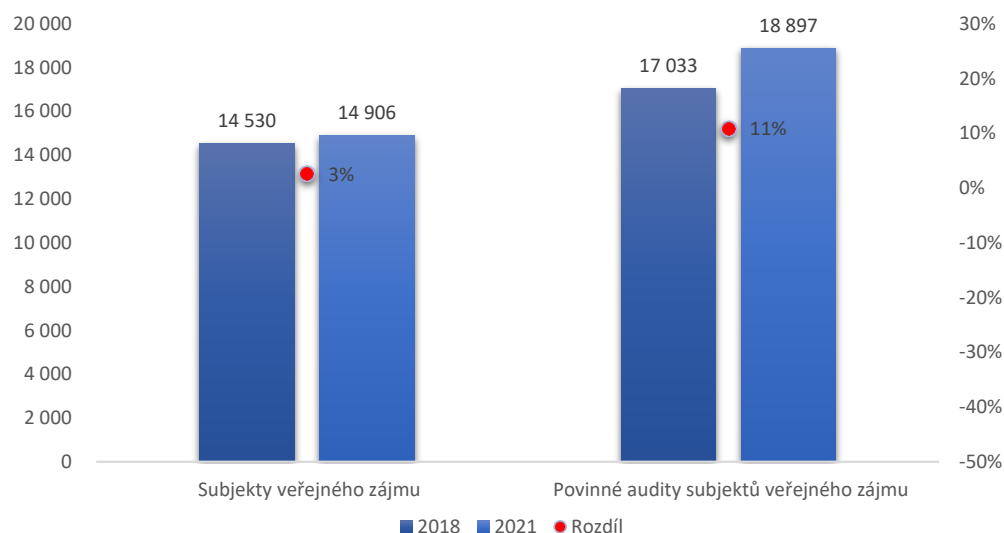
Tabulka 1: Statutární auditori a auditorské společnosti registrované v EU (2018–2021)⁽⁴⁾

	2018	2021	Změna
<i>Statutární auditori</i>	213 299	200 484	–6 %
<i>Statutární auditori zaměstnaní u auditorské společnosti nebo s ní spojení jako společníci či jinak</i>	47 944	51 388	7 %
<i>Auditorské společnosti</i>	25 110	22 427	–11 %
<i>Z toho auditorské společnosti provádějící audit subjektů veřejného zájmu</i>	1 090	1 008	–8%

Počet povinných auditů subjektů veřejného zájmu se mezi lety 2018 a 2021 zvýšil o 11 % (graf 1). Nejvíce zastoupenou kategorií subjektů veřejného zájmu ve všech členských státech byly v roce 2021 kótované společnosti, které tvořily 37 % z celkového počtu (44% v roce 2018).

Společné audity subjektů veřejného zájmu tvoří 16 % povinných auditů subjektů veřejného zájmu. Z třinácti členských států, které informovaly o společných auditech⁽⁵⁾, měla opět největší podíl Francie (87 % hodnoty EU-27 a Norska dohromady). V roce 2021 ohlásily společné audity Belgie, Chorvatsko, Finsko, Irsko a Polsko, zatímco v roce 2018 nebyl v těchto pěti zemích nahlášen žádný společný audit.

Graf 1: Subjekty veřejného zájmu a povinné audity subjektů veřejného zájmu (2018–2021)⁽⁶⁾

⁽⁴⁾ Norsko je zahrnuto v údajích za rok 2021, nikoli však za rok 2018. Spojené království není zahrnuto v údajích za rok 2021 ani za rok 2018.

⁽⁵⁾ Společné audity v roce 2021 ohlásily Rakousko, Belgie, Bulharsko, Řecko, Španělsko, Francie, Finsko, Chorvatsko, Irsko, Malta, Polsko, Rumunsko a Švédsko.

⁽⁶⁾ Norsko je zahrnuto v údajích za rok 2021, nikoli však za rok 2018. Spojené království není zahrnuto v údajích za rok 2021 ani za rok 2018.

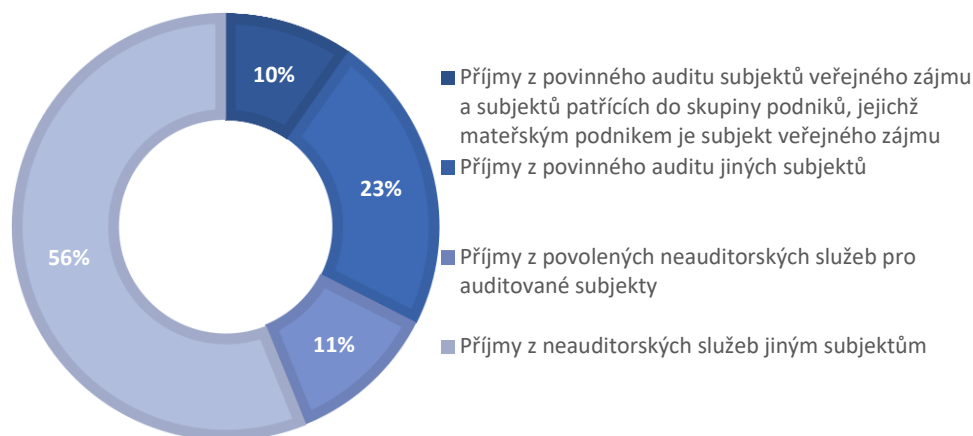
Obrat auditorských společností v EU-25⁽⁷⁾ a Norsku, které provádějí audit subjektů veřejného zájmu, činil v roce 2021 přibližně 30 miliard EUR⁽⁸⁾. Údaje týkající se deseti klíčových auditorských společností („10KAP“⁽⁹⁾) naznačují odhadované příjmy v EU-25 a Norsku v přibližné výši 28 miliard EUR.

Údaje týkající se obrátu se u jednotlivých členských států značně liší. Dva největší trhy mělo i nadále Německo a Francie (na něž připadá 47 % obrátu auditorských společností v EU)⁽¹⁰⁾.

11 % obrátu auditorských společností, které provádějí audit subjektů veřejného zájmu, vykázaného společností nebo na úrovni sítě, tvoří příjmy z neauditorských služeb (povolené neauditorské služby poskytované auditovaným subjektům) a 56 % příjmy z neauditorských služeb poskytovaných jiným subjektům.

10 % celkového obrátu auditorských společností provádějících audit subjektů veřejného zájmu v EU tvořily příjmy z povinných auditů subjektů veřejného zájmu a subjektů patřících do skupiny podniků, jejichž mateřským podnikem je subjekt veřejného zájmu (oproti 9 % v roce 2018). 23 % tvořily příjmy z povinných auditů jiných subjektů (graf 2) (26 % v roce 2018). Tento podíl v jednotlivých členských státech se však liší: v sedmi zemích pocházelo více než 50 % příjmů ze služeb povinného auditu, avšak v šesti zemích pocházela z povinných auditů méně než třetina příjmů⁽¹¹⁾.

Graf 2: Rozdělení obrátu auditorských společností v EU, které provádějí audit subjektů veřejného zájmu, podle příjmů (2021)

21 z 24 vnitrostátních příslušných orgánů z Evropské sítě pro hospodářskou soutěž uvedlo, že v období 2019–2021 neprovedly žádné odvětvové šetření na trhu auditu ani v

⁽⁷⁾ Chybí údaje za Belgii a Švédsko.

⁽⁸⁾ Údaje shromážděné v národních měnách byly převedeny na euro pomocí směnných kurzů ze dne 31. prosince 2021. Zdroj: Bloomberg.

⁽⁹⁾ Baker Tilly, BDO, Deloitte, EY, Grant Thornton, KPMG, Mazars, Nexia, RSM a PwC. Největší auditorské společnosti v EU podle výboru CEAOB na základě průzkumu z roku 2021.

⁽¹⁰⁾ Údaje za 25 členských států a Norsko (chybí údaje za Belgii a Švédsko).

⁽¹¹⁾ Chybí údaje za Belgii a Švédsko.

tomto odvětví nezaznamenali žádnou antimonopolní činnost nebo činnost v oblasti prosazování. Dva vnitrostátní příslušné orgány uvedly, že analyzovaly úroveň koncentrace na trhu auditu. Jeden z vnitrostátních příslušných orgánů zmínil antimonopolní šetření, které v tomto období proběhlo ⁽¹²⁾.

2.2. Koncentrace trhu

Tato zpráva předkládá tržní údaje⁽¹³⁾ o trhu pro audity subjektů veřejného zájmu provedené společnostmi v rámci „velké čtyřky“ (Deloitte, EY, KMPG a PwC), „CR4“ (čtyři největší auditorské společnosti v každé zemi) a „10KAP“.

Velká čtyřka má více než 80% podíl na trhu v jedenácti členských státech⁽¹⁴⁾ (oproti třinácti v roce 2018) a průměrný podíl na trhu EU ve výši 59 % (pokles ze 70 % v roce 2018) všech povinných auditů subjektů veřejného zájmu.

Ve třinácti členských státech (oproti sedmi v roce 2018) nepředstavuje velká čtyřka čtyři největší auditorské společnosti⁽¹⁵⁾ z hlediska celkového počtu stanovisek na základě povinného auditu subjektů veřejného zájmu. Průměrný podíl na trhu u CR4 je 70 % a u 10KAP je 81 %.

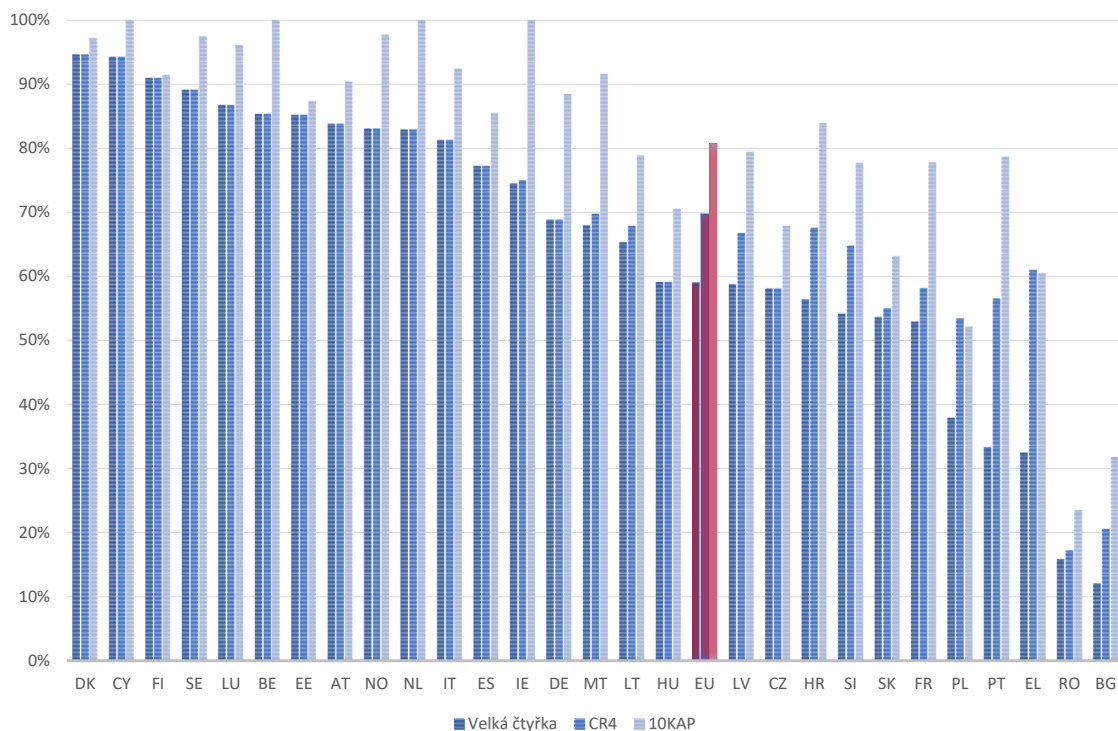
⁽¹²⁾ Dva vnitrostátní příslušné orgány: Dánsko a Španělsko a jeden vnitrostátní příslušný orgán: Nizozemsko.

⁽¹³⁾ Většina vnitrostátních příslušných orgánů založila údaje o obratu na auditorských společnostech (ve smyslu čl. 2 odst. 3 směrnice 2006/43/ES), nikoli na auditorské síti (ve smyslu čl. 2 odst. 7). Údaje jsou přibližné vzhledem k odlišným referenčním obdobím.

⁽¹⁴⁾ Belgie, Dánsko, Estonsko, Finsko, Itálie, Kypr, Lucembursko, Norsko, Nizozemsko, Rakousko a Švédsko.

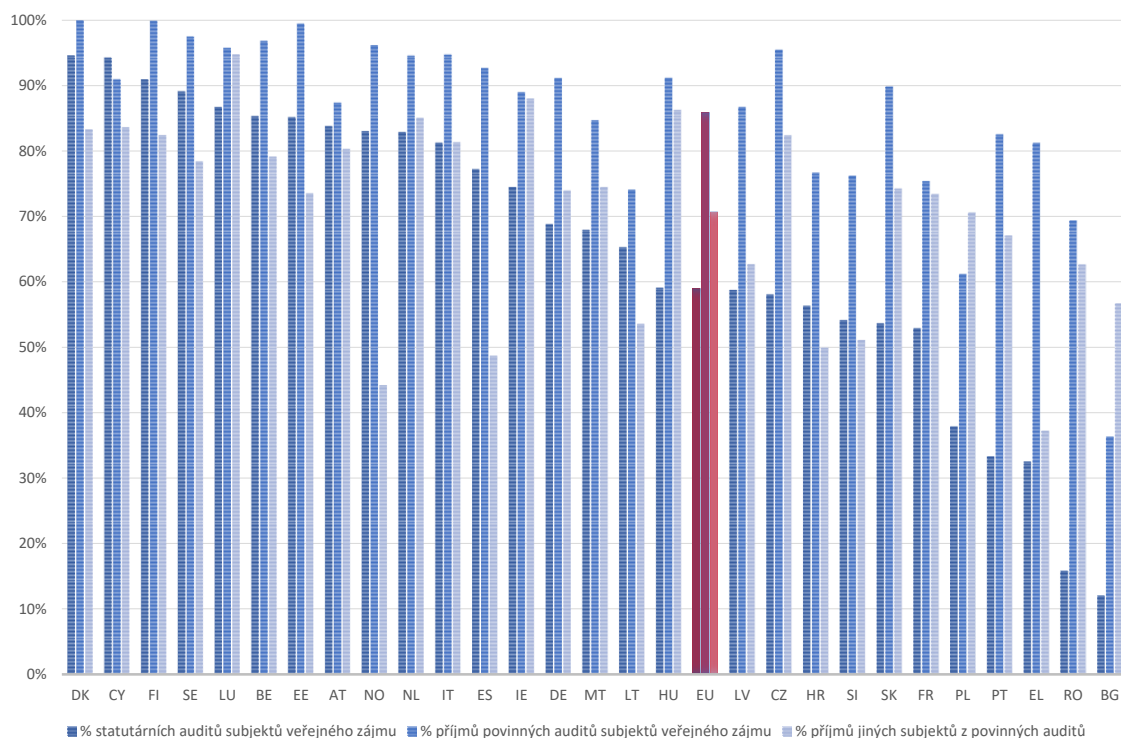
⁽¹⁵⁾ Bulharsko, Řecko, Francie, Chorvatsko, Irsko, Litva, Lotyšsko, Malta, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko.

Graf 3: Podíl auditorských společností na trhu podle počtu povinných auditů subjektů veřejného zájmu (2021)

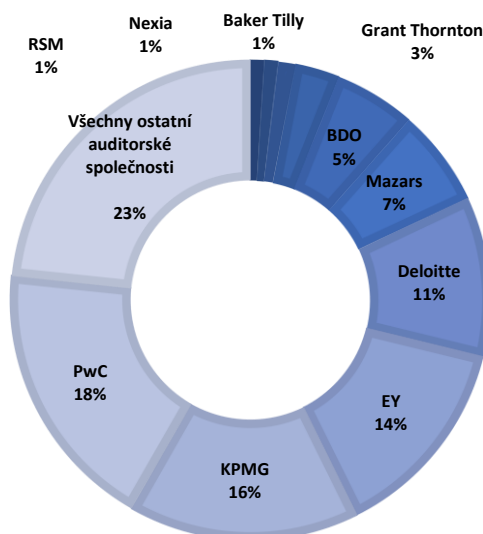
Postavení velké čtyřky je stále dominantní, pokud jde o příjem z povinných auditů subjektů veřejného zájmu. Na úrovni EU připadlo na velkou čtyřku 86 % příjmů z povinných auditů subjektů veřejného zájmu a 71 % příjmů z povinných auditů ostatních subjektů (graf 4).

Graf 4: % povinných auditů subjektů veřejného zájmu, % příjmu z povinných auditů subjektů veřejného zájmu a % příjmu z auditů jiných subjektů podle členských států [velká čtyřka] (2021)

Z hlediska celkového obrátu auditorických společností měla velká čtyřka podíl zhruba 80 % z celkové výše v EU, což je v souladu s údaji za rok 2018. Jak ukazuje graf 5, z hlediska tržního podílu na počtu povinných auditů subjektů veřejného zájmu jsou společnosti velké čtyřky jednotlivě největšími společnostmi, které dohromady představují 59 % trhu povinných auditů subjektů veřejného zájmu. Pátou největší společností je Mazars se 7% podílem na trhu, následovaná společností BDO s 5% podílem na trhu.

Graf 5: Podíl 10KAP na trhu podle počtu povinných auditů subjektů veřejného zájmu (2021)

Přestože její převaha z hlediska počtu auditů subjektů veřejného zájmu klesá, velká čtyřka nadále dominuje trhu povinných auditů subjektů veřejného zájmu s 86 % příjmů z povinných auditů subjektů veřejného zájmu (graf 6). To je méně než 92 % příjmů v roce 2018, což lze částečně vysvětlit tím, že po vystoupení Spojeného království z EU již nejsou auditorské společnosti ze Spojeného království nadále zahrnuty do celkové výše příjmů EU.

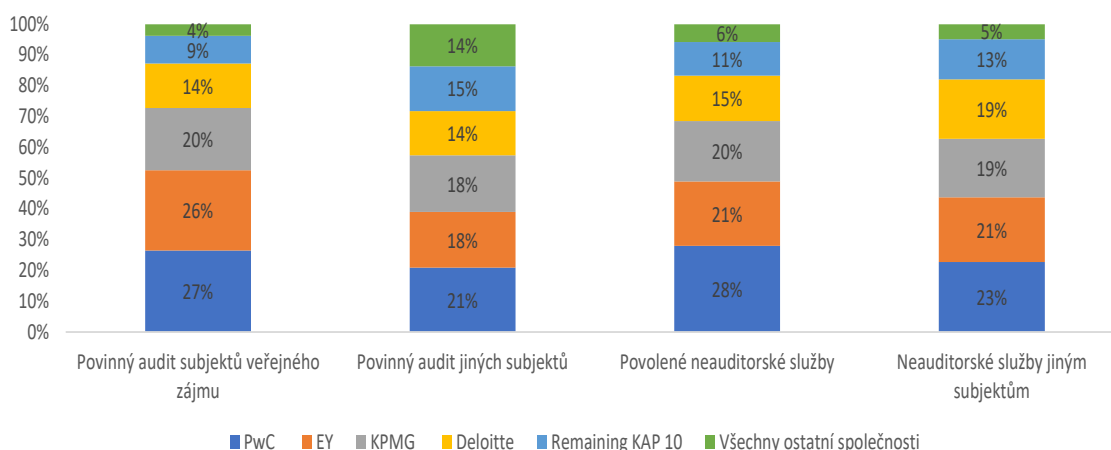
Na trhu povinných auditů jiných subjektů má velká čtyřka podíl 71 % příjmů, což představuje mírný nárůst oproti 68 % v roce 2018.

Velká čtyřka vytváří významnou část (zhruba 82–84 %) příjmů z neauditorských služeb⁽¹⁶⁾ od klientů, u nichž provádí audit, i klientů, u nichž audit neprovádí. Situace v jednotlivých členských státech se liší.

Odhadovaná struktura příjmů v EU ukazuje, že velká čtyřka dominuje trhu jak v oblasti povinných auditů, tak v oblasti neauditorských služeb poskytovaných statutárními auditory. Nejvyšší podíl příjmů ostatních auditorských společností (nikoliv velké čtyřky) pochází z povinných auditů jiných subjektů (15 % u zbývajících 10KAP a 14 % u všech ostatních společností) a z neauditorských služeb pro jiné subjekty (13 % u zbývajících 10KAP a 5 % u všech ostatních společností). Zbývajících 10KAP zvýšilo svůj podíl na příjmech z povinných auditů subjektů veřejného zájmu (z 5 % v roce 2018 na 9 % v roce 2021).

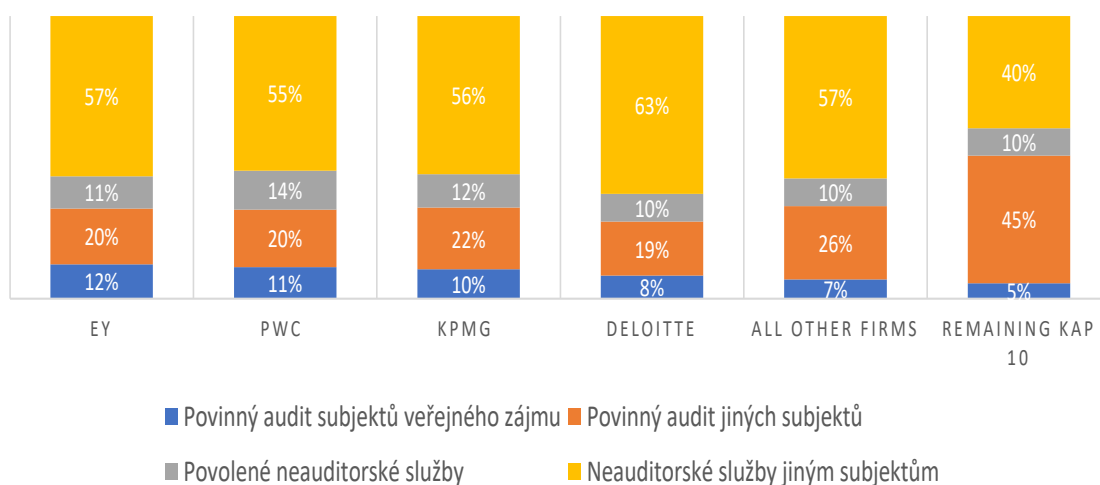
⁽¹⁶⁾ Některé příslušné vnitrostátní orgány informovaly o problémech s měřením neauditorských služeb poskytovaných jiným subjektům, jelikož se jedná o služby mimo auditorskou společnost.

Graf 6: Podíly auditorických společností, které provádějí audit subjektů veřejného zájmu, na trhu EU podle příjmů (2021)

Odhadovaná struktura příjmů v EU podle společností v grafu 7 ukazuje, že velká čtyřka vytváří vyšší procento svých celkových příjmů z povinných auditů subjektů veřejného zájmu než zbývajících 10KAP (5 %) a všechny ostatní společnosti (7 %). Velká čtyřka však vytváří nižší podíl příjmů ze statutárních auditů ostatních subjektů na celkových příjmech než zbývajcí KAP10 (45 %) a všechny ostatní společnosti (26 %).

Graf 7: Struktura příjmů podle společností (2021)

2.3. Rizika vyplývající z nedostatků v kvalitě

Vnitrostátní příslušné orgány přezkoumaly celkem 737 auditních spisů subjektů veřejného zájmu, které se většinou týkaly ročních kontrolních cyklů provedených v roce 2021⁽¹⁷⁾. Z přezkumů vyplynulo v průměru 2,6 zjištění z kontrol⁽¹⁸⁾ na jeden auditní spis subjektů veřejného zájmu. Celopodnikové postupy provedené u 361 auditorických společností / statutárních auditorů vykonávajících svou činnost vlastním jménem na

⁽¹⁷⁾ Osm vnitrostátních příslušných orgánů předložilo údaje týkající se tříletých kontrolních cyklů.

⁽¹⁸⁾ Zjištěními z kontrol jsou nedostatky v auditorických postupech, které naznačují, že auditorická společnost nezískala dostatečné a vhodné auditní důkazy na podporu svého stanoviska, ale nemusí nutně znamenat, že jsou tyto účetní závěrky též věcně nesprávné.

vlastní účet, které prováděly audit subjektů veřejného zájmu, vedly v průměru k 3,5 zjištěním na jednu auditorskou společnost.

Níže uvedené kvalitativní posouzení se týká oblasti zmírňování a analýzy systémových rizik.

V předchozích letech se zjištění většinou týkala nedostatků v interních systémech řízení kvality auditorských společností, avšak nedávná zjištění⁽¹⁹⁾ ukazují, že většina nedostatků byla nalezena ve spisech o auditních zakázkách u subjektů veřejného zájmu. Dvě třetiny vnitrostátních příslušných orgánů uvedly, že jejich doporučení zavést zmírňující opatření a nápravu těchto nedostatků byla uspokojivě provedena.

Níže jsou uvedeny nejčastěji hlášené oblasti pro **zmírňování a analýzu rizik** (v případech, kdy došlo k opakovaným zjištěním, tj. u stejné auditorské společnosti/auditorů došlo ke stejným zjištěním v předchozích kontrolních cyklech).

- Metodika:
 - nedostatečně provedené auditorské postupy a/nebo získané důkazy,
 - nedodržení mezinárodního auditorského standardu (ISA) 500 *Důkazní informace*, ISA 530 *Výběr vzorků pro audit*, ISA 540 *Audit účetních odhadů a souvisejících zveřejněných údajů* nebo ISA 230 *Dokumentace auditu*,
 - potřeba zlepšit metodiku auditu/vzory dokumentace, aby bylo dosaženo souladu s právními předpisy / ISA.
- Přezkum řízení kvality zakázky:
 - neprovedení včasného přezkumu řízení kvality zakázky a/nebo nedostatečná dokumentace,
 - neúčinné interní monitorování přezkumu řízení kvality zakázky prováděné auditními partnery,
 - nedostatečné zohlednění nedostatků zjištěných v souvislosti s činností přezkumu řízení kvality zakázky při hodnocení a odměňování partnerů.
- Etika a nezávislost:
 - poskytování neauditorských služeb klientům, u nichž se provádí audit, se nedostatečně posuzuje v následujících oblastech:
 - zvážit, zda se v případě ohrožení nezávislosti nebo střetu zájmů poradit s partnerem pro řízení rizik,
 - před poskytnutím neauditorských služeb získat a zdokumentovat souhlas výboru pro audit,
 - kriticky provádět a náležitě dokumentovat schvalovací proces, zejména v případech, kdy mohou vzniknout rizika sebehodnocení nebo střetu zájmů.
- Audit dokumentace a zabezpečení údajů:
 - zlepšení potřebná při archivaci auditních spisů,

⁽¹⁹⁾ Tato analýza je založena na zjištěních z kontrol auditů, která nahlásily členské státy v letech 2020/2021, obsažených v databázi vedené podskupinou výboru CEAOB pro kontrolu. Výbor CEAOB provedl analýzu databáze s cílem identifikovat témata, která formují dialog mezi auditorskými společnostmi / tvůrci standardů a výborem CEAOB, a s cílem upozornit inspektory na vysoce rizikové oblasti. Zaměřil se na četnost zjištění z hlediska mezinárodních auditorských standardů (ISA), řízení kvality a etiku.

- potřeba zlepšit dokumentaci auditu.
- Posuzování rizik a testování vnitřních kontrolních systémů:
 - nedostatečné posouzení rizik auditorem,
 - nesprávné určení vnitřních obecných kontrol v auditovaném subjektu,
 - nedostatečné testování vnitřních kontrol.

V pěti případech jednaly vnitrostátní příslušné orgány s regulačními kolegií a v rámci podskupiny pro kontrolu výboru CEAOB o tom, zda by konkrétní nedostatky, které se týkaly především celkové kvality vnitřních kontrolních systémů auditorských společností, měly být kvalifikovány jako systémová rizika. Ačkoli výsledek byl v každém případě negativní, tyto diskuse byly důležité pro zvýšení kvality auditu ve všech auditorských společnostech.

2.4. Činnost výborů pro audit

Článek 39 směrnice o auditu ⁽²⁰⁾ stanoví hlavní požadavky na výbory pro audit, jejich složení, úkoly a spolupráci se správním nebo dozorčím orgánem. Tato zpráva posuzuje činnost výborů pro audit. Je z velké části založena na podnětech samotných výborů pro audit. Vnitrostátní příslušné orgány vyzvaly 1 506 výborů pro audit v členských státech k vyplnění dotazníku výboru CEAOB⁽²¹⁾, přičemž odpovědělo přibližně 60 % výborů pro audit (ve 23 členských státech).

Spolupráce se správním nebo dozorčím orgánem

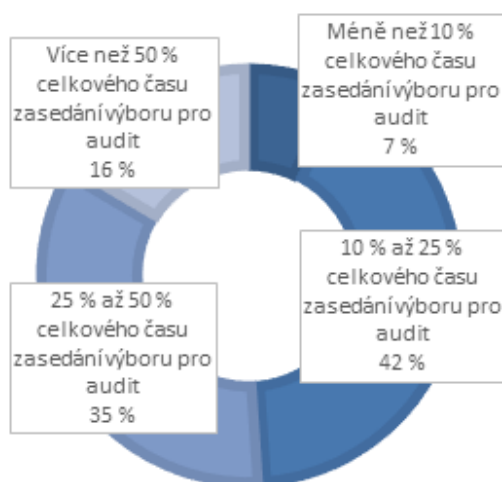
Z odpovědí vyplývá, že spolupráce výborů pro audit se správním nebo dozorčím orgánem je přiměřená a svědčí o dostatečném porozumění požadavkům v této oblasti. Více než polovina výborů pro audit se sešla se správním nebo dozorčím orgánem alespoň třikrát, aby s ním jednala o své činnosti, problémech a souvisejících doporučeních po povinném auditu. Někdy bylo přítomno vedení kontrolovaného subjektu.

Přibližně 77 % výborů pro audit věnovalo při setkání se správním nebo dozorčím orgánem 10 až 50 % času jednání záležitostem souvisejícím s výsledkem a monitorováním auditu (viz graf 8).

⁽²⁰⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES ze dne 17. května 2006 o povinném auditu ročních a konsolidovaných účetních závěrek, o změně směrnic Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS a o zrušení směrnice Rady 84/253/EHS (Úř. věst. L 157, 9.6.2006, s. 87).

⁽²¹⁾ Cílem dotazníku bylo posoudit dodržování požadavků obsažených v právních předpisech o auditu a posílit vztah mezi vnitrostátními příslušnými orgány a výbory pro audit. V roce 2018 byl dotazník zaslán 2 770 výborům pro audit ve 26 členských státech s podobnou mírou odpovědí přibližně 60 %.

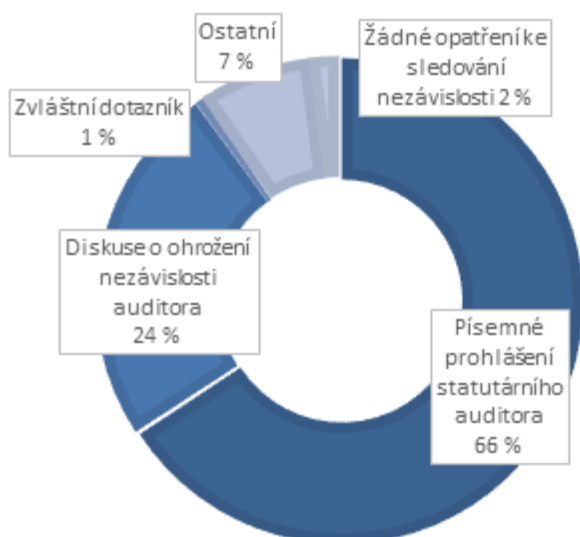
Graf 8: Doba věnovaná výbory pro audit záležitostem souvisejícím s výsledkem a monitorováním auditu

Nezávislost, včetně povolených neauditorských služeb a horní hranice odměn

Výbory pro audit jsou odpovědné za kontrolu nezávislosti statutárních auditorů nebo auditorských společností, včetně schvalování povolených neauditorských služeb⁽²²⁾. V 66 % případů obdržely výbory pro audit písemná vyjádření od auditorů. Ve 32 % případů vznesly výbory pro audit další otázky. Ve 24 % případů výbory pro audit informovaly o formálních diskusích se statutárními auditory nebo auditorskými společnostmi o rizicích ohrožujících nezávislost auditora a o ochranných opatřeních, která se uplatňují ke zmírnění těchto rizik. 2 % výborů pro audit neprovedla žádná opatření ke sledování nezávislosti auditorů.

Graf 9: Sledování nezávislosti auditorů

⁽²²⁾ Ustanovení čl. 4 odst. 2 a čl. 6 odst. 2 písm. b) nařízení, čl. 39 odst. 6 písm. e) směrnice 2006/43/ES.

24 % výborů pro audit stanovilo další kritéria omezující neauditorské služby, které by byly přípustné podle nařízení nebo vnitrostátních právních předpisů.

65 % výborů pro audit (2018: přibližně 50 %) potvrdilo, že statutární auditor (nebo některý člen jeho sítě) předložil v referenčním období návrhy na poskytování neauditorských služeb⁽²³⁾.

37 % výborů pro audit uvedlo, že nezkoumaly žádosti o poskytnutí neauditorských služeb podle čl. 5 odst. 4 nařízení, což je výrazný pokles oproti 80 % v roce 2018. Polovina z nich uvedla, že žádosti nezkoumala, protože neauditorské služby byly na předem schváleném seznamu (36 %) nebo je účetní jednotka nepovolila (14 %).

V případech, kdy se výbory pro audit podílely na schvalování neauditorských služeb, výbory pro audit odepřely souhlas ve 2 % případů. Důvody, které byly uváděny pro neschválení poskytování neauditorských služeb, byly riziko pro nezávislost statutárního auditora, zakázané neauditorské služby podle nařízení nebo podle vnitrostátních právních předpisů nebo cíl výboru pro audit posílit konkurenci mezi auditorskými společnostmi. Žádný z výborů pro audit neuvedl jako důvod tohoto rozhodnutí horní hranici odměn.

12 % výborů pro audit nezkoumalo poskytnuté neauditorské služby, což znamená, že nezkontrolovaly, zda vedení účetní jednotky zajistilo, aby poskytnuté neauditorské služby byly v souladu se schválenými neauditorskými službami (charakter a odměny).

Převážná většina výborů pro audit (87 %) nestanovila pro sledování odměn za neauditorské služby horní limit nižší než 70 %⁽²⁴⁾. Pouze přibližně třetina z nich přezkoumala výpočet provedený subjektem v souvislosti s povolenou horní hranicí odměn za neauditorské služby ve výši 70 %. Metody výpočtu se v jednotlivých výborech pro audit liší, přičemž téměř 50 % se provádí na úrovni skupiny v případě, že subjekty veřejného zájmu zasedají na úrovni skupiny. Ostatní subjekty vypočítávají horní hranici odměn na úrovni dceřiných společností (20 %), na úrovni skupiny pro všechny subjekty veřejného zájmu ve skupině (16 %) nebo, pokud neexistuje struktura skupiny, na úrovni společnosti (16 %). Podle 1 % výborů pro audit byla překročena horní hranice pro odměny za neauditorské služby ve výši 70 %.

Výběrová řízení na auditory

Za výběr statutárního auditora jsou odpovědné výbory pro audit. Více než 95 % (2018: 87 %) uvádí, že za výběrové řízení odpovídá, ačkoli pro některé výbory pro audit je to i nadále náročné.

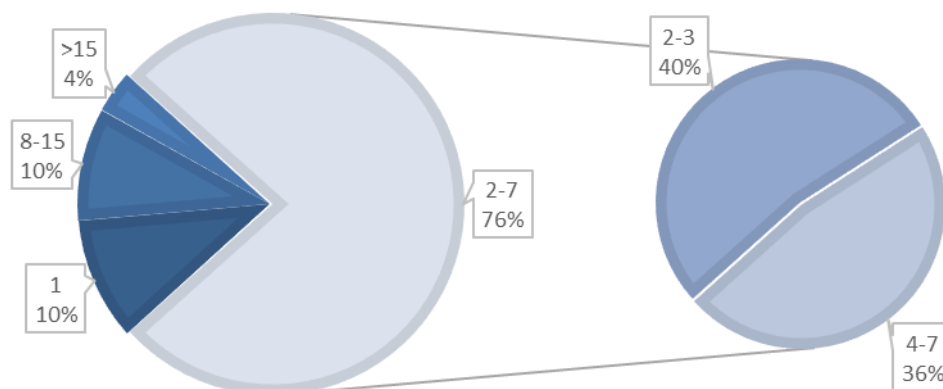
19 % výborů pro audit uvedlo jmenování nového statutárního auditora (nebo auditorské společnosti). Ve dvou třetinách případů byl auditor ve funkci až deset let, než byl jmenován nový statutární auditor. 18 % případů mělo stejného auditora déle než dvacet let.

Podle čl. 16 odst. 2 nařízení o auditu 90 % subjektů veřejného zájmu, které přistoupily k výběrovému řízení, vyzvalo alespoň dva statutární auditory nebo auditorské společnosti (o 6 % více než v roce 2018).

⁽²³⁾ Ustanovení čl. 5 odst. 4 nařízení.

⁽²⁴⁾ Ustanovení čl. 4 odst. 2 nařízení.

Graf 10: Statutární auditori / auditorské společnosti vyzvané k účasti ve výběrovém řízení

35 % výborů pro audit se konkrétně nezabývalo požadavkem, aby výběrové řízení nebránilo společnostem, které v předchozím kalendářním roce obdržely méně než 15 % svých celkových odměn od subjektů veřejného zájmu v členském státě z účasti na výběrovém řízení⁽²⁵⁾.

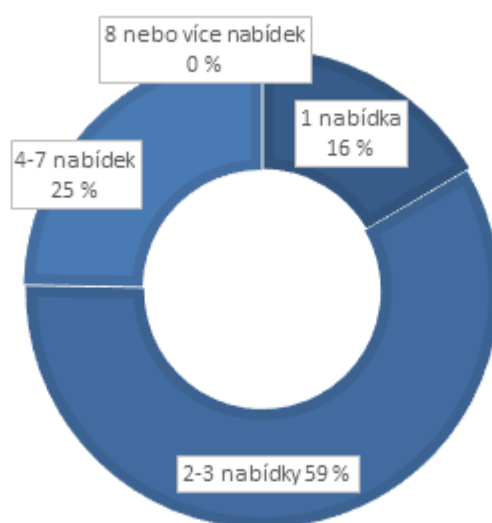
Pokud jde o oznámení nebo zveřejnění výběrového řízení, 76 % z nich se neřídilo pokyny výboru CEAOB „Jmenování statutárních auditorů nebo auditorských společností subjekty veřejného zájmu“, které nabádají subjekty veřejného zájmu, aby zveřejnily žádost o výběrové řízení a umožnily tak účast i nevyzvaným statutárním auditorům (nebo auditorským společnostem).

Zadávací dokumentace byla buď zveřejněna (13 %), nebo zaslána vybraným auditorským společnostem (87 %, z toho 25 % pouze auditorským společnostem velké čtyřky).

Počty statutárních auditorů (nebo auditorských společností), kteří podali nabídku, jsou uvedeny v grafu na následující straně:

⁽²⁵⁾ Ustanovení čl. 16 odst. 3 písm. a) nařízení.

Graf 11: Počet statutárních auditorů/auditorských společností, které předložily nabídku

73 % výborů pro audit ověřovalo, zda bude auditovaný subjekt schopen na požádání prokázat příslušnému orgánu, že výběrové řízení proběhlo spravedlivě.

51 % výborů pro audit, které změnily auditora, uvedlo, že na vyhodnocení dopadu vystřídaní auditora je příliš brzy, nebo že v době dotazování dosud nebylo provedeno žádné posouzení. 22 % výborů pro audit hodnotilo vystřídaní auditora jako neutrální a 12 % jako pozitivní.

Sledování povinného auditu

Výbory pro audit jsou rovněž odpovědné za sledování povinných auditů. 77 % výborů pro audit se sešlo se statutárními auditory (nebo auditorskou společností) více než jednou a za přítomnosti vedení (36 % se sešlo bez přítomnosti vedení). 36 % výborů pro audit posuzovalo kvalitu auditu pomocí kritérií/metrik, jako je kvalita komunikace, tým auditorů (včetně prokázané technické odbornosti), míra zpochybnění auditora a množství času stráveného na povinném auditu partnerem / vyšším vedením auditu.

Výbory pro audit při sledování činností povinného auditu jen málo využívaly (17 %) zprávy o kontrolách vnitrostátními příslušnými orgány / zjištění z poslední kontroly statutárního auditora. Více než polovina výborů pro audit uvedla, že nemají k dispozici zprávy o zjištěních nebo k nim nemají přístup, zatímco 30 % výborů pro audit se otázkou, zda jsou zjištění k dispozici, nezabývalo.

3. HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

Hlavní zjištění vyplývající z průzkumu výboru CEAOB jsou následující:

1. Pokračoval **pokles počtu jednotlivých auditorů a auditorských společností** zaznamenaný v minulé zprávě.

Dopady, jako je věková struktura auditorské profese, její schopnost přilákat nové odborníky a nárůst přeskupování odborníků do větších struktur, by mohly mít pozitivní i

negativní důsledky na kvalitu poskytovaného auditu a bude třeba je v příštím období sledovat.

2. Auditorské společnosti subjektů veřejného zájmu získávají v průměru 67 % svých příjmů z neauditorských služeb. V porovnání s předchozím obdobím se jedná o pokles přibližně o 2 %. **Ukazuje se, že zaměření auditorských společností i nadále přesahuje rámec povinného auditu.**

V případě regulačních orgánů existuje možná obava, že poskytování neauditorských služeb může ovlivnit nezávislost a kvalitu auditu. Je proto důležité i nadále pozorně sledovat vývoj na trhu, zejména v době, kdy se auditorské společnosti ucházejí o nové úkoly v důsledku nedávných právních předpisů EU, jako je směrnice o podávání zpráv podniků o udržitelnosti⁽²⁶⁾, která vyžaduje ověřování zpráv o udržitelném rozvoji, a nařízení o digitálních službách⁽²⁷⁾, které vyžaduje posouzení dodržování povinností u určených velmi velkých internetových platform a vyhledávačů.

3. Na evropském auditorském trhu byl zaznamenán malý posun, kdy se **společnosti velké čtyřky vzdaly části svého podílu na trhu ve prospěch zbývajících deseti klíčových auditorských subjektů**, ačkoli si zachovávají vysoký stupeň koncentrace trhu.

Rozložení auditů subjektů veřejného zájmu mezi jednotlivé účastníky se změnilo, přičemž větší podíl prací provádějí jiní účastníci trhu než velká čtyřka. Změny ve struktuře trhu z hlediska příjmů jsou však méně důležité než počet zakázek.

V několika členských státech EU byl zjištěn mírný nárůst četnosti společných auditů. Společné audity se však stále provádějí především ve Francii.

4. Ačkoli nebylo zjištěno žádné „systémové riziko“, vnitrostátní příslušné orgány při kontrolách nadále zaznamenávaly **vysokou četnost nedostatků**. Často, avšak nikoliv vždy, hodnotily úroveň reakce auditorských společností na kontrolní zjištění jako dostatečnou.

Na jedné straně to odráží požadavek větší transparentnosti výsledků kontrol ze strany veřejnosti nebo alespoň výborů pro audit s cílem zajistit větší odpovědnost a lepší pochopení úrovně kvality auditu na úrovni společností. Na druhou stranu je důležité, aby vnitrostátní příslušné orgány prostřednictvím výboru CEAOB a evropských kolegií regulátorů nadále vyvíjely tlak na auditorské společnosti, aby dosáhly zlepšení a zavedly více preventivních interních opatření s cílem zabránit nedostatkům v oblasti auditu.

5. Obecně lze říci, že **výbory pro audit od posledního vykazovaného období zlepšily plnění svých povinností v oblasti dohledu.**

Většina výborů pro audit aktivně sleduje nezávislost auditora a podílí se na výběru nových auditorů nebo společností a na schvalování neauditorských služeb. Existuje větší dohled nad neauditorskými službami a jejich kontrola. Ve většině výběrových řízení je

⁽²⁶⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2464 ze dne 14. prosince 2022, kterou se mění nařízení (EU) č. 537/2014, směrnice 2004/109/ES, směrnice 2006/43/ES a směrnice 2013/34/EU, pokud jde o podávání zpráv podniků o udržitelnosti.

⁽²⁷⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES.

vyzváno několik statutárních auditorů nebo auditorských společností, což vede ke zvýšení počtu nabídek na jedno výběrové řízení.

Vzhledem k významné úloze výborů pro audit při zajišťování kvality auditu je zapotřebí dalších jednání mezi výbory pro audit a vnitrostátními příslušnými orgány. Mělo by být rovněž zváženo sladění a posílení dohledu nad výbory pro audit ze strany vnitrostátních příslušných orgánů.

6. Vliv inflačních tlaků, rostoucích úrokových sazeb, geopolitické nestability a rostoucího využívání nástrojů analýzy údajů a umělé inteligence v oblasti auditu **může v nadcházejících letech představovat pro odvětví auditu výzvu**. Dopady těchto změn by měly být sledovány.

Vzhledem k nadnárodní povaze těchto změn usnadní tento monitorovací proces posílení evropské spolupráce a zajištění soudržnosti mezi předpisy a nástroji spolupráce. Měly by se zvážít společné kontroly mezi vnitrostátními příslušnými orgány a prostřednictvím výboru CEAOB s cílem zlepšit dohled nad auditorskými společnostmi a sítěmi působícími v celé EU.